

2590

פרוטוקול מספר 25/ג'

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
ירושלים, יום ג', י"ט באדר תשי"ח - 11.3.1958, שעה 11.00.

רשמה מ.י.

ש. פרסיץ - היו"ר	: <u>נ כ ח ו</u>
ר. הקטין	
פ. זוּעֶרֶץ	
ש. כפרית	
ח. מגורי-כהן	
ד. נצר	
א. רזיאל-נאור	
י. ש. רוזנברג	

ד"ר מ. אבידור - מנהל כללי משרד החינוך	: <u>מוזמנים</u>
מר שריד - מנהל כללי משרד החינוך	
ד"ר כצנלבורג - משרד החינוך	

תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת 1958/59	: <u>סדר-היום</u>
--	-------------------

- - - -

היו"ר ש. פרסיץ: אני פותחת את הישיבה.

אני חפצה לשמוע את הצעותיכם בדבר ועדת משנה לענייני חינוך שצריכה לשבת הערב. היו"ר ועדת הכספים ביקש שנבחר 3-4 נציגים, גם הוא יבחר נציגים מתוך ועדת הכספים, כדי שנוכל לשבת יחד.

י. ש. רוזנברג: נברר איזה סיעות מיוצגות בוועדת המשנה של ועדת הכספים ואז נקבע.

היו"ר ש. פרסיץ: היו"ר ועדת הכספים אמר שקודם נבחר אנחנו, אחר כך הוא יבחר מסיעות אחרות.

א. רזיאל-נאור: אם חבר הכנסת בדר או חבר הכנסת לוין לא ישתתפו בוועדת המשנה מצד ועדת הכספים - אני אלך.

היו"ר ש. פרסיץ: אם כן נקבע שישתתפו בוועדה זו חברי הכנסת רוזנברג, הקטין, רזיאל-נאור ואנכי. אמסור זאת למר גורי ואשלח לכם הזמנות.

עלינו להגיע לסיכומים בעניין העברות מסעיף לסעיף, ואני חפצה לשאול האם יש לכם הצעות ושלמוע אותן.

ג. הקטין: אינני יודעת אם נוכל כאן לתת הצעות מדויקות בקשר להעברות מסעיף למעיף במסגרת תקציב, כי יש כמה מספרים שהם חסרים לנו.

למשל, כאשר השתתפתי בדיון בעניני תקציב, דיברתי על ההכרח בתוספת מוסדות לחינוך משלים, ושאלתי כמה ילדים הזקוקים ביותר לכך ישנם שאינם נכללים במסגרת החינוך המשלים. לא קיבלתי תשובה על כך. יש לנו המספר שכבר נמצא במסגרת זו, אולם לגבי מספר הילדים הזקוק למסגרת זו ואיננו נמצא בא - לא שמענו דבר. הוא איננו.

כמו כן לא קיבלתי תשובה גם על הענין של שעורי עזר, מה מספר הילדים שזה מקיף.

היו"ר ש. פרסיץ: קיבלנו תשובה: 12,000 ילדים.

ג. הקטין: האם זה כולל את כל הילדים הזקוקים לכך?

היו"ר ש. פרסיץ: לא קיבלנו תשובה על השאלה מכמה שעות נהנה כל תלמיד.

ש. כפרית: שמענו את הממצע.

ג. הקטין: יש עוד אי-אלה פרטים שקשה מאד לדייק.

בכל זאת אנני רוצה בקוראים כלליים להציע כמה הצעות. ההנחה היא שגם השנה יבוא תקציב נוסף, אין לנו שום ספק בכך. הכריז על כך שר האוצר בדברי הפתיחה שניתן לדיון בתקציב, וזה גם איננו מתקבל על הדעת אחרת, כי סוף סוף יש עלייה, וייתכן שהיא תגדל, על כל פנים כך אנו מקווים. וודאי יהיו דברים נבלתי נראים מראש שנצטרך בשבילם תקציב נוסף. ובכן מתוך הנחה ייחסייה לנו תקציב נוסף, אנני מוכנה כבר להכניס את הרזרבה של 2 מיליון לירות בהצעותי. אנני חושבת שאנחנו מוכרחים השנה לכלול במסגרת לימוד החובה את גילאי ארבע, ולא אננס להסברות.

עד כמה שאנחנו שומעים את חזרת הדעת של חברי הכנסת, חשוב שנגיע לחינוך חינום לשתיים-עשרה שנות לימוד במסגרת בתי-הספר. אולם אין לצניח שהדבר ייעשה בשנה אחת. משום כך בשנה זו יש ללכת לקראת הכללת מכסימום ילדים הזקוקים לכך, למסגרת חינוך חינום בכיתות ט', בדרכים שונות. אם הכניסו שכר לימוד מודרג - אז נרחיב את המסגרת הזו גם לילדים מחוטרי כל יכולת להיכנס למסגרת של כיתה ט'.

עלינו לשאול לכך שבשנה הבאה, לגבי תקציב מלאכה וחקלאות, לא נגיע לדברי הסבר כפי שנכתבו השנה, פירוש הדבר שניצור תנאים לכל בית-ספר, שילדים יוכלו ללמוד בו חקלאות וטלאכה. זאת אומרת להקציב השנה כספים נוספים להקמת בתי-מלאכה, לרכישת מגרשים או לספל ברכישת מגרשים, שרשויות מקומיות ישאו בחלק מן העול, שכספי המשרד יהיו רק כספים יוזמים.

לא ברור עוד כיצד יחולק תקציב הפיתוח. אנני תובעת שיוכנס השנה למסגרת תקציב הפיתוח סמינר הקיבוצים, המכיל 800 תלמיד, שבחלקם אינם מוכרים על-ידי משרד החינוך והתרבות; וגם החלק המוכר, 550 תלמיד, בסמינר אחר, שני בגודלו בארץ. אנני תובעת שיקחו בחשבון שהסמינר הזה נמצא בתצאי שיכון גרועים מאד בתל-אביב, וגם בסמינר "אורנים" הצפיפות גדולה וצריכה להינתן לו תמיכה.

הייתי רוצה שמשד החינוך יקציב סכום בעל ערך כדי לקיים את בית-הספר הגבוה למשפט וכלכלה בתל-אביב. כבר דיברו על כך, ואנני מצרפת את קולי לרוב החברים שהביעו דעתם שיש לתמוך בבית-ספר גבוה זה.

ברצוני לציין גם כמה מקורות שנראים לי כבר. מה הם המקורות? יש בתקציב סעיף אחד, אשר בשנים כתיקונן תמכתי בו

טאד, והייתי מוכנה לתמוך בו גם השנה ללא נראו לי צדדים חשובים יותר. זהו סעיף מינהל ההסברה. אם אני מעמידה את מינהל ההסברה כולו לנגד גילאי ארבע - נראה לי שגן לגילאי ארבע הוא חשוב יותר, ומשום כך הייתי מציע להעביר את הסכום הזה של יותר מחצי מיליון לירות לסעיף הקמת גנים לגילאי ארבע.

יש איזו כפילות בתקציב. עברתי על תקציב הדתות וראיתי שיש שם תרבות תורנית. גם במשרד החינוך יש סעיף תרבות תורנית.

היו"ר ש. פרסיץ: 22 מיליון לירות מפורזים על פני כמה משרדים בשביל עניני חינוך.

ר. הקטין: אני חושבת שצריך להינתן חינוך חקלאי ובתי-ספר חקלאיים. ואם יש כספים לתרבות תורנית גם במשרד החינוך וגם במשרד הדתות, אני חושבת שזהי כפילות.

גם את הרזרבה יש להקדיש לאותם הסעיפים שדיברתי עליהם. ואם כל זה לא יספיק - אז יבוא התקציב הנוסף שימלא את החסר באותם הסעיפים שנראים לי חשובים ביותר בשנה זו.

הצעתי הצעות בקיצור, ולא נכנסתי להסברות יתר, כי הרי נדון גם בכנסת בשאלות תקציב, ואז יביעו חברים דעתם ב"תר פירוט, וגם אני כתוכם.

היו"ר ש. פרסיץ: יש פה אי-הבנה. אינני רושמים פה את דעת היחיד, אלא אנחנו יכולים להתאחד על אותם הדברים הנראים פחות או יותר לכולנו.

ד. נצר: כל ההצעות של חברת הכנסת הקטין אינן יכולות לבוא בשם ועדת החינוך. בחברת הכנסת היא תוכל להגיד כל מה שנראה לה. אם היא מציעה דרך אגב תוספת שתי שנות לימוד במסגרת חינוך חובה - כהכרזה זהו דבר יפה מאד. אני אינני שייכת לאותו ציבור שמסתפק בהכרזות. אינני חושבת שאנחנו יכולים לבוא השנה בהצעה להוסיף שתי שנות לימוד למסגרת חינוך חובה, אפילו לא שנה אחת. כאשר תדבר מעל במת הכנסת - זכותה ורשותה של חברת הכנסת הקטין להציע זאת, אולם לא כשאנחנו רוצים להופיע עם הצעות לנועדות ששנה של ועדת הכספים.

אם אנחנו באים לנועדת המשנה, עלינו לבוא עם מספרים מדוייקים. למשל, להוריד ממינהל ההסברה חצי מיליון לירות ולהוסיף את הסכום הזה לסעיף החינוך המשלים.

היו"ר ש. פרסיץ: אני מוכרח להביע את תמחוני על דבריך. אני חפצה לומר דברים ברורים מאד. כבר היו ועדות משנה, אין זו הפעם הראשונה, ולא תמיד הופענו בדעה אחת, כי אם היתה דעת הרוב ודעת המיעוט. היו חברים שדעת המיעוט לא סילקה אותם, אז החברים היו רושמים הסתייגויות והיו מביאים דעת יחיד. אם חברת ועדה באה ומציעה את הצעותיה, אין זה מחייב את הוועדה להוציא את המסקנות שלך דווקא, כי אם יש דברים שיש לדון עליהם. נשמע מה מציעים כולם, מתוך כל ההצעות נוציא את אלו שהרוב מחייב אותן, ואם תהיה גם דעת יחיד - נגיד זאת, וזה יבוא בוודאי לידי ביטוי בהסתייגויות.

ברצוני לומר מתוך גסיוני אני ומתוך מה ששמעתי בכל הישיבות בהן עסקנו בעניני חינוך, מה אני הבינותי כמתקבל פחות או יותר על דעת הרוב.

בקשר לחינוך המשלים היתה אצלנו דעה כמעט שותפת שאותה התוספת של 40 אלף לירות המוצעת בתקציב היא כאפס וכאין לעומת המסיבות הקיימות אצלנו. משרד החינוך לא עמד על הדברים האלה כי אם בשבילו דברים עקרוניים, אלא להיפך, הוא לא מצא אפשרות בתוך התקציב הזה ובתוך הצרכים הגדולים, לקבוע סכום יותר גדול למטרה זו. אנחנו יכולים לעזור למשרד החינוך אם נבוא בדעה מגובשת מטעם ועדת החינוך ונדגיש שגם בעיית העבריינות וגם בעיית העזובה וגם בעיית

אנשיה וכל הדברים האלו תובעים את הרחבת הרשת הזו והגדלת התקציב הזו.
ואנחנו יודעים שהדבר אפשרי.

היה עוד דבר שנדמה לי שכולנו מאוחדים לגביו.
הייבוי על ציוד בתי-ספר מוחזקים ועל ספריות בבתי-ספר אלה. ראינו
שהסכום שהופרש לענין זה היה 10,000 לירות בסך הכל, 25 גרוש לגולגולת.
האם לא במליץ כולנו שיעלו את הסעיף הזה לכל הפחות ללירה לגולגולת
בשנת העשור, אחר כך תעמידו אותו על 50 לירות לגולגולת? עכשיו שנת
העשור, יש המון ישובים שאין בהם ספריה אחת. בקרן לספריות של בית-
הבטיא ראייתי בקשות מ-600 ישובים שאין בהם ספריה. ראייתי רשימה של
350 נקודות שהספיקו להן ספריות בשווי של 150 לירות. האם נוכל לא
להצביע פה אחד על הדרישה הזו לתיקון החינוך ולחיזוק ידים עושות
בענין זה?

יש עוד שורה שלמה של דברים. הוועדה עוקבת
בדפנה רבה אחרי שאלה אחת; הוועדה הדגישה בהערכה רבה את השינוי לטובה
שחל בגישת משרד החינוך לגבי הכיתות ההטרורגניות ועל-ידי שעורי הכנה
וקליטה ראשונית שהקדישו להם 200 משרות מורים. אין זה דבר קטן.
אולם אני חפצה לשאול עכשיו את באי-כוח משרד החינוך שאלה אחת. נדמה
לי, מתוך כל הצירופים וההסבנות, וההתייחסות הזו על מספרים בינינו
הוא כבר באמת לא חשוב, גוף יותר או אף פחות, כולנו יודעים שאחד
הגורמים החשובים ביותר לגטייה מבתי-הספר הוא אי-ההתאמה של גיל הילדים
לכיתותיהם. אני חפצה לשאול: האם במבנה התקציב כמו שהוא אי אפשר
להוציא את הילדים בגילים שונים מכל הכיתות ולתת להם במשך שנה שעורי
הכנה מרוכזים, ואחר כך לשבץ אותם לכיתות בהתאם לגיל? זאת אומרת להכין
אותם לאותה כיתה כדי שהם לא ירגישו עצמם זרים וכדי שלא יפריעו. נעשו
כל מיני סקרים של אינסטליגנציה ויש דוגמה טובה. ישנם כאלה שאפשר
להכניס לכיתה המתאימה להם על-ידי שעורי אינטנסיוויים; ישנם כאלה
שלאדם הדבר יותר קשה. אני חפצה לשאול האם משרד החינוך שקל את
האפשרות הזו, והאם הוא חושב שזה מסיל עלינו עול ללא בטוא או אולי
רק הגדלה ואולי גם לא הגדלה בתוך תקציב המשכורות של משרד החינוך?
אילו אפשר היה לעשות זאת אפילו על-ידי הגדלה מסויימת, אני חושבת
שכולנו פה אחד היינו צריכים להצביע על כך ולדרוש את סידור השאלה.
לפי מספרים שהגעת לי אליהם, נמצאים עוד היום 29 אלף ילדים, שברובם
הם למעלה מגיל כיתותיהם. צריך להבין מה פירוש הדבר, כך אם הילדים
האלה לא ימצאו את מקומם בכיתה זו, הם יבשרו, וכאשר יגיעו לגיל 13
או 17 בהשכלה של 3 או 5 פיתות מכסימות, שוב יגדל הפוטנציאל של
הילדים שאין להם אפילו חינוך יסודי.

יש לתת להם עכשיו שעורי הכנה ושעורי קליטת
הלשון בצורה אינטנסיווית כדי שהם יסתדרו בכיתות הדגילות ולא יהיו
אלמנטים מפריעים ומתקשים בקליטת הלימודים. דבר זה יהיה מאד לטובת
החינוך, ואני חושבת שכולנו יכולים להתאחד סביב שאלה זו. אולם
אנו רוצים לשמוע דעתו של משרד החינוך על ענין זה.

שאלה אחרת שמטרידה את כולנו תמיד היא
שאלת הביקור הבלתי סדיר בכיתות. לגבי נערים עובדים כבר נעשה משהו,
יש אצלנו קצינים. לגבי חינוך בבתי-ספר עוד לא נעשה דבר. אני שואלת
אם אחרי תשע שנות חינוך חובה איננו צריכים להכניס לתקציב סכום קטן
לקציני ביצוע חוק חינוך חובה? אצף יודעת שברוב יפול הסכום הזה על
העיריות, אבל הסכום האינפיניטסימי הזה, ביחוד במקומות נחשלים, ביחוד
בערי העולים - חייב להיות.

לכל אחד ואחד מהיושבים כאן יש בסיון לגבי
העורך של הימצאות ילד אשר בא אלינו מסביבה זרה בהחלט ומרמה תרבותית
במוכה יותר מזו של סביבתו. אנחנו יודעים ש-8.5 הודשי הלימוד בשנה
אינם 8.5 חודשים אלא פחות. לכן היעילות של כל הסעיף הזה מוטלת
בספק, והמינימום שצריך היה לעשות הוא להגיע לפחות לכך שבגני הילדים
יימצאו ילדים בני 4-5. לא נרבע מכך שצריך להיות חינוך חובה לילדים
בני ארבע, אבל אותו הדבר שעשינו עכשיו לגבי חינוך תיכון, כיתות
ט' ו'י, שכר לימוד מודרג, השתתפות המדינה ב-20%, השתתפות העיריות
ב-20% - צריך להיות גם כאן. זהו דבר אפשרי. אינני מציעה חינוך

חובה לגילאי ארבע, אלא אותו הסדר שעשינו לגבי כתי-ספר על-יסודיים, לפיתוח ס' וי', היינו שהממשלה תשתתף בתקציב הזה ב-20%, שהעירייות תשתתפנה בתקציב הזה ב-20%, ו-60% הנוותרים יפלו על ארגונים ציבוריים ועל ההורים. וכיון שכבר יש בתקציב משרד החינוך מיליון לירות לענין זה, אז לפי החישוב שלי צריך יהיה להוסיף השתתפות מקופת המדינה. ואם חינוך גילאי ארבע ישולב לכיתות גן לבני חמש, הוא לא יעלה לנו ביותר רב כמו עכשיו, אלא יותר בזול. תוספת של כמה מאות אלפי לירות על מה שיש היתה פותרת את הבעיה והיתה נותנת לנו אפשרות להכניס ילדים מוכנים יותר לבתי-ספר יסודיים ולקמץ אחר כך גם בחינוך עבריינים צעירים וגם בחינוך של ילדים עזובים.

י.ש. רוזנברג : אי אפשר לבקש את השתתפות העיריות, משום שיש להם גנים עירוניים גם לגילאי ארבע.

הינדל ש. פרסיץ : אם יש ילדים שאינם בגן, לגבי אלה תצטרכנה העיריות לתת את 20% האלה.

משהו מאד לא בסדר בחינוך גופני. לא שמענו פה כל הרצאות בענין זה, אבל מי שעבר על הכתוב בדו"ח על החינוך הגופני במדינה צריך לראות את העובדים האלה בדאגה רבה. בתקן יש שתי שעות בשבוע לשעורי התעמלות. משרד החינוך ודאי יגיד לנו אם השנה ניתנו בכל בתי-הספר שתי השעות האלו, כי הנועדה העירה שרק ב-50% מבתי-הספר ניתנו שתי שעות לימוד. ב-30 בתי-ספר ניתנה רק שעה אחת, וב-20 בתי-ספר לא היו בכלל לתעמלות. בבתי-הספר הממלכתיים-דתיים המצב הוא גרוע יותר. מוסף לזה חסר תקן לציווד. יש הפעם העלאה של 40 אלף לירות. אני חפצה לדעת מה כבר אפשר לעשות כדי לטפל בענין זה? ברצוני לומר שהיו חייבים להגוף של הילד, דבר זה יכול להיות גם אמצעי טוב נגד פשיעה, בעד קשיחתם לבית-הספר. גם פה צריכה לבוא תוספת ניכרת שתתן לנו אפשרות לפתור את הבעיה תוך שנתיים.

אני חפצה להגיד למשרד החינוך: אל תפחדו כל כך לדרוש. משרדים אחרים יודעים לדרוש ומקבלים את החצי, אז הורשו גם אתם יותר.

אשר לחינוך התיכון - אני חושבת שנועדה החינוך צריכה להשמיע ביתר שאת וביתר עוז את דרישתה לריכוז הפעולה החינוכית במשרד החינוך. ופה ימצא גם המקור לכיסוי אותם הצרכים או בחלק הגדול, שאנחנו מצביעים עליהם. איבני יודעת אם ראיתם מהו החלק של הוצאות אדמיניסטרטיביות שאפשר היה לקמץ בהן. בשנה שעברה אטור שר החינוך מעל גמת הכנסת שהוא ידרוש את הדבר הזה. אז מדוע לא לחזק את ידיו בדרישתו זו? מדוע לא לעזור לו? האם דרישה זו היא בלתי צודקת?

אני רוצה לשאול את משרד החינוך האם ההצעה הבנויה שמשרד החינוך עבד עליה לפני שנים, בדבר כתי-ספר כוללים במקום שהדבר ניתן - נסמעה מאתנו השנה, ומדוע? רץ משום אימפריאליזם המשרדים האחזים? זה יכול היה לתת לנו אפשרות להכניס יותר ילדים בשטחים גדולים יותר של כתי-ספר גדולים, מצויידיים היטב ומבוססים היטב. האם ועדת החינוך לא צריכה לעמוד על דברים אלה ולדרוש אותם? זה קימוץ כספים וזה שיפור החינוך.

בקשר לחינוך גבוה - הביאו עכשיו את חוק ההשכלה הגבוהה, איבני יודעת מתי ידונו בוא, מתי הוא יבא לקריאה שניה ושלישית ומתי יאושר. הייתכן שגם השנה הזו תעבור בתמיכות ממש פגיעות בחינוך הגבוה, וביוזמה של מוסדות אחרים שדורשים בצדק זה שנים לתת להם איזה עידוד? אני חושבת שגם פה יש לעשות משהו יותר מסמלי.

הנחלת הלשון. רבותי, בעשה מחקר על-ידי הוועדה בקי על מצב ידיעת הלשון העברית באוכלוסיית הארץ. הוא מענין, אבל איבנו מעודכן, כי הוא נתן את הסקירה רק עד שנת 1954. ואם ניקח בחשבון שהמצב לא הוטב, הרי נהיה מאד זהירים אם נגזר שמתוך 1.2 מיליון תושבים יהודים בארץ 500 אלף אינם יודעים עברית. ובכן מה אנו עושים? אם לא יהיה חוק המחייב את לימוד הלשון - האם בשנה את הדברים האלה?

ועדת החינוך צריכה להמליץ שכל ההוצאות הקשורות בענין זה יוטבטו לתקציב, ושהדבר יועבר סוף סוף בשנת העשור לקנין המדינה.

היתה פניה אלינו מצד הספרנים. לא על דיבורים בלבד יחיה האדם. רמתו התרבותית לא תעוצב על-ידי שעורים באולפנים במשך 6 חודשים. צריכה להיות ספריה. יש לעשות משהו בענין זה כדי להוכיח שהכנסת אינה מתנכרת לבעיה זו. הגיעה אלינו מסלחת של ספרנים, ומסרה לנו על מצב הספריות בארץ. גם אני יודעת משהו. אנחנו יודעים מה שנעשה בישובים ובין העולים בעינינים אלה, ואני יודעת גם כמה ערים ומושבות ותיקות בארץ ומה מצב הספריות שלהן. אף כן הם ביקשו מאתנו שני דברים: לעזור להם לחוקק חוק בנוגע לספריות ולהכניס לתקציב תמיכה של 15 גרוש לגולגולת, כלומר 300 אלף לירות. אינני באה להגיד שנתבע 300 אלף לירות, נגיד שמקציבים סכום כזה וכזה.

את כל הדברים האלה היינו צריכים לכסות מתקציב ההוצאות נסיעה של המורים ממקום למקום. אינני חושבת ש-18 אלף מורים יוכלו להטיל את אימתם על כל הציבור. ועד דבר: המורים דרשו תמיד השוואה עם זכויות העובדים האחרים. טוב, אולם הם כבר מקבלים יותר זכויות. כלום משלמים לפקיד שגר בתל-אביב, ויש לו משרה בבת-ים, יותר מ-3.5 לירות בעד איסוף בוס אחד?

פ.ש. רוזנברג: התמנע של יושבת-ראש הוועדה הוא גדול, אבל צריך הצקות וזהו. היא יכולה לשכנע אותנו. אלה הם דברים מתקבלים על הדעת, יש דברים שצריך להתווכח עליהם.

למשל, החינוך התמיכתי, זהו ענין עקרוני ואפשר לפתור זאת לא בדרך של הקצבה כספית. גם אין פחדים בעיני עקרוניות. אולם רוב הדברים הם דברים טובים, יש להחליט חינוכיים עד מאד. חינוך משלים זהו דבר חיוני. בני ילדים לגילאי ארבע - מדברים על כך זמן רב. ההבדל בין יושבת-ראש הוועדה ובין חברת הכנסת הקטין הוא בכמות התמיכה.

אני חושב שגם הגב' פרסיץ, אילו התקציב היה מרשה זאת, לא היתה מהססת אף רגע להסכים לחינוך הובה לגילאי ארבע. היא הסכימה על 20%, כי התקציב היום אינו מרשה השתתפות הממשלה ב-100%.

בעיית הספריות היא גם כן בעיה עקרונית, לא בעיה שיכולים לפתור אותה דרך התקציב. גם חינוך הובה לילדים מעל לכיתה ח'. זה לא יפתר על-ידי החלטה להתקציב סכום כזה וכזה, יש למצוא לבעיה זו פתרון באופן עקרוני, כיצד לעשות זאת.

מוסדות לחינוך גבוה. מדובר על כך גם פה וגם בוועדת הכספים, שמוכרחים לבוא פעם לידי פתרון. זהו אחד הדברים שגם שר האוצר נוטה למצוא להם פתרון על-שדי תוספת תקציב, ולא על-ידי העברה מסעיף לסעיף.

לא נגעו בבעיה העיקרית, והיא: המקורות. המקור שיושבת-הראש הנכבדה מציעה להשתמש בו - איננו מצויאותי. יש אפשרות להציע עוד מקורות בלתי מצויאותיים. יש הצעה של משרד החינוך מלפני שנים שנתקבלה על-ידי ועדת החינוך והיא, שהמורים יתנו עוד שעתיים, זה יחסוך סכום בסף גדול למדינה. המציאות היא שאי אפשר לפגוע בזכויות העובדים. ולא בדיון על התקציב בשנה את המצב הזה. המצב הזה ניתן לשינוי, אולם לא במסגרת דיון על התקציב וגם לא במסגרת הדיון על משרד החינוך, אף על פי שזוהי בעיה חינוכית. כל הבעיה הזו של השתלטות העובדים בכלל היא אולי בעיה חינוכית, אולי יקום דור שיחונך אחרת. משרד החינוך איננו מקבל זאת, ולכן אין מקור כזה.

המקורות שצריכים לחשוב עליהם הם: העברה מהזרבה לתקציב החינוך. זהו המקור הראשון שיכולים לחשוב עליו, וצריכים לשכנע את משרד האוצר שיתן תוספת לתקציב משרד החינוך. האפשרות השנייה - קיצוץ מסעיפים אחרים. מחינוך יסודי אי אפשר לקצץ, מחינוך תיכוני - אי אפשר לקמץ. אז נשארים סעיפים מסויימים, והראשונה הוא מינהל ההסברה. צריכים לחשוב על כך, אם באמת אנו רוצים לקבל כספים. שם

יש סכום די גדול. אמרתי בהתחלה שתוספת זו היתה מוצדקת לפני שנה או שנתיים, אז מדוע קיצצו במינהל ההסברה? לא משום שאין הוא חשוב, אלא מפני שיש דברים אחרים שהם עדיפים. העדיפות עכשיו היא לא פחות קטנה. אינני יודעת אם יש היום הצדקה להעלות את הסכום הזה.

מחוץ למקור הזה ותוספת מהזרבה אינני רואה כל מקורות אחרים. זוהי האפשרות היחידה.

הייתי מציע קודם כל שמישהו יעשה לנו חשבון כמה דרוש לכל דבר ודבר. אחר כך נעשה את הסיכום ונראה איפה אפשר להוסיף, איפה אפשר להוסיף, אולם אל נכניס מקורות שאינם מציאותיים.

ה"ר ש. פרסיץ:
בקשר למקורות - כאשר משרד החינוך בונה את תקציבו, הוא משתמש בנסיגות מהעבר, והוא יודע שאם הוא מרבה סעיפים שונים פה ושם, הוא יוצר לעצמו רזרבה על כל צרה שלא תבוא. במקרה שמעתם בדבר 9100 לירות שהקציבו לסעיף פנסיה, ואחר כך נתברר שאין צורך להוציא את הסכום הזה. ויש עוד כל מיני סעיפים כאלה. לא נראה לי שמשרד החינוך צריך להיכנס לפעולות שגם מיליון פרטיים וגם ציבוריים והסתדרותיים יכולים לפתור אותן ללא עזרת משרד החינוך. יש כמה סעיפים שאין לנו הצדקה מוסרית להכניס אותם לתקציבנו. להסעת מיליון להוצאה מוסרית להוציא כל כך הרבה כסף. לקייטנות אין להם חשבון, ולפקידי מדינה זמורים נותנים הוצאה ונופש. הדברים האלה אינם בעדיפות ראשונה, היום ראיתי שחוזר עוד סכום של 137 אלף לירות, ונחת על סכום של 167 אלף לירות שהיו בתקציב 1957/58, להסעת מורים, ויש שבינתיים העדיפות אמרו: אתם משלמים את משכורת המורים, אתם חייבים להינות דחבי 75 - אנחנו לא נשתתף ב-50%.

רבותי, יום זה יף השתתפות בגנים דורש סכום של 250 אלף לירות, הסכום הזה צריך להימצא גם מן הרזרבה הכללית וגם על-ידי תוספת ועל-ידי אפשרות של העברות מסעיף לסעיף בדאש השנה. הדברים האלה הם ברורים מאד, אם רק ועדת החינוך תהיה מאוחדת בדעתה שעליה לחזק תביעה זו של משרד החינוך. אז היא תקבל זאת.

אני מעריכה את ההשתתפות בחינוך של ילדים בני ארבע בסכום של בין 200 ל-250 אלף לירות, + מיליון הלירות של משרד הסעד. 44 אלף ילדים בגיל חינוך חובה עולים למדינה 4.6 מיליון לירות.

ד"ר מ. אבידור:
עליך להוסיף גם את מה שהצטרפות המקומיות נותנות.

מר שריד:
אם רוצים להכשיל את שכר הלימוד המודרג בבתי-הספר התיכוניים, צריך להעלות את השאלה הזו. ההגיון אומר שמכיון שכבר התחלנו לעשות בחינוך התיכון משהו, אין לגעת בזה. תשמעו מה ששר הפנים אומר על ה-20% של העיריות.

אנחנו נתנגד עכשיו לכל הצעה בדבר שכר לימוד מודרג לכיתות כן, כי לא נשיג זאת בעיריות. זה מערער גם את העניין של החינוך התיכון. צריכה להיות נשימה ארוכה. התחלנו בחינוך התיכון - נבצר אותו; אחרי שנתיים-שלוש נתחיל להתחיל על גנים.

ה"ר ש. פרסיץ: ההצעות שלי הן:

אני מציעה השתתפות בגנים לגילאי ארבע - 200-250 אלף לירות;

בחינוך משלים יש העלאה ב-40 אלף לירות, אני מציעה להגדיל את זה עוד 100 אלף לירות, כלומר העלאה של 60 אלף לירות;

בחינוך מילומד אני מציעה להגדיל ב-30 אלף לירות;

ספריות בבתי-ספר - וכוונתי גם לבתי-ספר
מוחזקים - עכשיו יש 25 גרוש לילד, אני מציעה להגדיל את הסכום עד
ללירה לילד, כלומר 30 אלף לירות;

אני מציעה להוסיף לסעיף חינוך גופני 30 אלף
לירות, תוספת למיתקנים וציוד;

אני מציעה תוספת סמלית, עד שיעבור חוק חינוך
חובה, 100 אלף לירות למוסדות חינוך גבוה. יש בתקציב 55 אלף לירות,
אני מציעה להגדיל את הסכום ב-100 אלף לירות;

אשר להנחלת הלשון - אני מדגישה שהסכום הזה
הוא רק לאולפנים, כי כל שיטת השעורים של שתי שעות בשבוע היא בשבילי
תחת סימן שאלה גדול מאד. אינני יודעת אם עלינו להציע פה הגדלה
בתקציב או ריאורגניזציה בתקציב. אני חושבת שצריכים להיות שעורים
מתמידים, לכל הפחות 5 שעורים בשבוע. ברור לי שבתקציב זה הדבר לא
יבוצע, פה צריך להיות תקציב גדול מאד, והוא יבוא. בזה לא נעזור לא
בתוספת של 100 אלף לירות ולא ב-50 אלף לירות. לזה צריכים למצוא
פתרון סמלתי.

תמיכה בספריות, כהתחלה אני מציעה 25 אלף
לירות; אני מציעה לקחת את זה מהתוספת וגם מהרזרבה ומהתקציבים
המיוחדים. מסכום של 65 מיליון לירות תקציבים מיוחדים נהנה משרד
החינוך מ-1.4 מיליון לירות.

פ. זוערץ:
בקשר למחלקה לתרבות תורנית - רק מי שנוקק
למחלקה זו יכול להביא מה התועלת הטובה שהיא
מביאה לעשרות אלפי אנשים, איננו בהירה לנומה של אנשים לשעורים שמתקיימים
בכל מקום ומקום. זהו סוג הציבור שאנחנו הכנסת הקטין מציעה לקצץ ממנו,
כי היא רחוקה מזה. זהו המזון היחידי שעשרות ומאות אנשים אלה מקבלים.
העיקר בזה אינם שעורי תורה, אלא שעורי אגדה ומדרגה ראשונה. הייתי
במקומות רבים וראיתי עד כמה הדבר משפיע על האנשים לטובה, לאהבת הארץ
והתערות בה.

בתקציב השנה הקודמת הוקצב למטרה זו סכום של
171 אלף לירות; השנה הוקצב סכום של 199 אלף לירות. בהתחשב עם הלליה
הגדולה ועם התקרבות ההמונים לשעורים אלה, אני רואה בזה תוספת אפסית
כמעט, ומאד הייתי רוצה שתהיה תוספת של 25 אלף לירות לתרבות זו.

המחלקה להנחלת הלשון הכניסה חידוש יפה בחיובים
אלה, שכל מרצה אשר בתחילה היה מרצה את הרצאתו בלשון ההמונים, מרצה
עכשיו את הרצאתו בעברית. ועל-ידי כך אנשים מתחילים להתקרב ללשון.

אשר להקצבה לחינוך התיכון - כמו בן אין עיננו
צרה בזה, אבל משום מה הופלתה לרעה אוניברסיטת בר-אילן, שהרבה בחורים
שלנו רואים בה את היעוד שלהם. לאוניברסיטה זו לא הוקצב כל סכום.
הייתי מציע שהוועדה תחליט להקציב לפחות 100 אלף לירות לאוניברסיטת
בר-אילן, ו-20 אלף לירות לתרבות תורנית.

בחודשים האחרונים עשו קיצוצים בהוצאות המחלקה
לתרבות תורנית, גם כן בגלל חוסר תקציב. הקהל ראה בזה פגיעה בו.
אני מבקש שסכום זה יוחזר.

א. רוזיאל-נאור:
מתקציב החינוך התיכון נלקחה 100 אלף לירות
והועברו לכיתות משולבות. עם כל החשיבות
שאני מייחסת לכיתות הללו, אני חושבת שזו היתה שגיאה, כי הכיתות האלה
צריכות לקבל את תקציבן ממשרד החקלאות וממשרד העבודה, אף על פי שאין
אלה כיתות המוחזקות על-ידי המשרדים האלה. אינני רוצה להיכנס לפרשה
של ריכוז מוסדות החינוך במדינה בידי משרד החינוך והרגישות של המשרד
לגבי המוסד שהוא בחלקו בעלים עליו. אני חושבת שצריכים להחזיר את
100 אלף הלירות האלו לחינוך התיכון, כי גומה לי שהקצבה של משרד
החינוך לחינוך התיכון היא בגבולות של 180 אלף לירות. סכום נוסף של
100 אלף לירות תהיה תרומה ניכרת למדי.

כמו כן אני חושבת שצריכים להחזיר את 22 אלף הליוות שהן הוצאות אדמיניסטרטיביות למעוף שכר לימוד מורג.

ראיתי שבתמיכת המוסדות לחינוך יש סכום של 5,000 לירות לשני המוסדות הגבוהים למוסיקה בארץ, בתל-אביב ובירושלים. אינני מכירה את תנאי העבודה של האקדמיה למוסיקה בירושלים, אולם אני מכירה את התנאים בתל-אביב. זוהי זנועה גדולה. האקדמיה במצאת בניית-הספר תחכמוני שנבנה בין הראשונים בתל-אביב, זהו בנין ישן מאד, מבחינה אקוסטית אינני יודעת מה המצב שם. בית-הספר מתפנה לרשות הקונסרבטוריון והאקדמיה למוסיקה מ-3.30 אחר הצהריים, ואז מתחילה שם ההתרוצצות הגדולה. אין אפשרות לקיים שם תזמורת תלמידים ודברים דומים משום שהחדרים אינם עומדים לרשות התלמידים בשעות המתאימות. ישנם הרבה נערים ונערות בגיל 16-17 שהם תלמידי הכיתות ששית ושביעית של בתי-ספר תיכוניים, והצירוף הזה של הלימודים הוא גדול מדי עבורם. זה גם מפריע לתכנון השעות לחלוקת העבודה.

ובכן מבחינה זו אנחנו צריכים לדאוג לכך שלא תמיד נהיה תלויים ביבוא של תרבות מהחוץ, עם כל הגוונים שלה. הגיע הזמן להקים מוסד רציני ללימוד המוסיקה גם בתל-אביב וגם בירושלים. בהשתתפות סמלית כזו של משרד החינוך, של 2500 או 3000 לירות למוסד אחד ו-2,000 לירות למוסד שני - שום דבר לא יפתר. מתקציב הפיתוח להקמת מבנים לבתי-ספר ולמוסדות חינוך עוד לא שמעתי שיינתן משהו למוסדות מסוג זה. כמוכן שהטענה היא שבתל-אביב העירייה נותנת. העירייה נותנת מגדש, והיא תהיה מוכנה לתת תקציב לצד תקציב, ולכן גם משרד החינוך צריך לתת משהו לענין זה.

ד. נצר: כמה נותנת עיריית תל-אביב לבית-הספר הגבוה למשפט ולכלכלה כמה לאוניברסיטה?

ש. כפרית: אני מבקשת להסביר לנו את ענין הגן, ומה לדעתכם התוספת הדרושה לענין זה.

ד"ר מ. אבידור: בראש וראשונה צריך לקבוע מאין יבוא הכסף. שמעתי על שלושה מקורות: תקציב נוסף באמצע השנה, או לא צריך לדון על זה עכשיו, תדונו על זה באמצע השנה; מהרזרבה - בבקשה, אם תקבלו מהרזרבה סכום מסויים, ייתכן שאנחנו נציע עדיפויות אחרות מאשר אתם הצעתם; והמקור השלישי - מינהל ההסברה. מדברי חברת הכנסת הקטין הבינתי שהיא מציעה לבטל בכלל את תקציב מינהל ההסברה. חבר הכנסת רונברג אומר: התוספת.

הייתי רוצה להעמיד אתכם כאן על האמת. מדי פעם בפעם אנו שומעים: אין נותנים דבר לתרבות מבוגרים, נותנים הכל לילדים; וכשיש מינהל ההסברה שהוא חינוך מבוגרים בדרך הטובה ביותר - מציעים לבטלו. אני יכול להבין אילו אמרתם שצריך להקטין את הסכום, אבל לקצץ את מינהל ההסברה? זה אומר לקצץ בתרבות למבוגרים. במידה יש הגדלה בסעיף זה, זה לשנת העשור. זה מקיף עשרות ומאות אלפי עולים, ולכן אינני רואה כל אפשרות לקבל איזו הצעה שהוצעה כאן, שמבחינת עדיפות עולה על הסעיף הזה. כל הדברים הם חשובים, אבל יש לנו סנה קטנה של תקציב ומחלקים אותו בכל מקום. לקצץ בתקציב ההסברה זו פגיעה חמורה בתרבות למבוגרים.

חברת הכנסת הקטין שואלת כמה ילדים זקוקים עוד לטיפול בחינוך המשלים. כל תקציב גדול יותר לחינוך המשלים יהיה מנייר, כל ילדי ישראל יכולים ליהנות מחינוך משלים.

אשר לסמינר הקיבוצים - על חלוקת תקציב הפיתוח עוד לא דנו, כאשר נדון בזה, נראה מה יהיה.

אינני מעיף על ההצעה לכלול במסגרת חינוך חובה את גילאי ארבע וכיתות ט', אני משאיר זאת לכם.

התוספות שיושבת-ראש הוועדה מציעה לחינוך משלימים,
חינוך מיוחד וספריות - כל אלה הם דברים טובים, אבל איננו יודעים מאין
לקחת את הסכומים האלה.

הגב' פרסיץ שאלה בענין התאמת ילדים לכיתות
המתאימות לגילם. הבעיה הזו היתה חמורה לפני חמש, שש ושבע שנים. היא
הולכת ונפתרת מאליה שנה שנה. בשנה שעברה המצב הוקל במידה רבה, היו
רק ב-9000 ילדים בבתי-ספר, מתוך 350 אלף, למעלה מגיל 14. זהו אחוז
קטן מאד, והוא הולך וקטן.

אשר להבדלים בגילים בכיתות נמוכות יותר -
זהו דבר שמצוי בכל ארצות תבל. ההבדלים האלה הם טבעיים. כאשר באים
היום עולים מחוץ-לארץ, ברובם הגדול הם באים עם השכלה פורמלית, אלא
שאינם יודעים עברית. אז אנחנו נותנים להם שעורים. במידה וזה ניתן,
אנו עושים זאת. יש פה בעיות חינוכיות, אולם אין אלו בעיות של פתיחת
עוד כיתות ותקציבים. כיתות העזר שיש לנו פותרות פחות או יותר את הבעיה.

נשאלה השאלה איזה סכום דרוש לגילאי ארבע.
לא אשימי את החשבון; האומדן שלי היום הוא ששנת לימודים זה קרוב
ל-3/4 מיליון לירות.

מחוץ ל-9,000 הילדים שמשרד המעד נותן עבורם,
יש עוד 43 אלף ילד. חבר הכנסת רוזנברג, אילו הייתם נותנים לנו עוד
תוספת, 200-250 אלף לירות, היינו קובעים עדיפויות אחרות.

אשר לחינוך לפני - מאז הדו"ח חלה התקדמות
רבה. לא משרד החינוך צריך לדאוג להקצבת לציד ומבנים. אנחנו צריכים
לדאוג לבתי-ספר מוזיקים; לאחרים צריכים לדאוג הרשויות המקומיות.

חבר הכנסת זוערץ דיבר על הקצבה לאוניברסיטת
בר-אילן. אולי הוא ראה בקשה כזו מצד אוניברסיטת בר-אילן; אני לא
ראיתי, ואני רואה כמעט כל מה שבא למשרד החינוך. שנית, המטלה לא
מחלקת סתם כספים. ייתכן שבתקציב בר-אילן יש עודף.

י.ש. רוזנברג:
אני מתפלא שאתה ניגש לענין בגישה כזו. אתה
יודע שהבעיה הזו נדונה כבר בממשלה ובוועדת
הכספים; העליתי אותה כאן, ואין אתה יכול לדחותה בדרך כזו. אתה יודע
שהגרעון שם הוא גדול.

ד"ר מ. אבידור:
אני בעד ריבוי אוניברסיטאות, בעד רמה
אקדמית יותר גבוהה, אולם אני גם בעד שבדוק
לפני שניתן כספים.

הוא הדין ביחס לאוניברסיטה בתל-אביב. אני
חסיד גדול של פיתוח האוניברסיטה בתל-אביב, אבל ברמה אקדמית נאותה.
יש שם יותר מדי משפסטים. ואשר לתלמידי הכלכלה, אולי לא צריך לתת
להם פרוטה, כי אולי אין להם גרעון. יש לבדוק זאת. השנה הגדלנו
את הקצבה פי שלושה, ואני חושב שזה די. יהיה צורך בהקצבה יותר גדולה,
תקום המועצה להשכלה גבוהה ותבדוק זאת; יהיה צורך - תבוא הצעה לתקציב
נוסף.

לתביעות הספרנים - אני סבור שספריה ציבורית
זהו אחד המכשירים המצויינים ביותר להקניית השכלה למבוגרים, אבל גם
פה אי אפשר לומר 250 פר' לגולגולת. העניינים טרם נבדקו, הוועדה עוד
לא דנה בזה. אינכם יכולים להגיד: לתת 25 אלף לירות. כיצד? למי?
אם תשיגו איזה שכום מהגזרבה, נדון בענין זה. אבל להקציב באופן כללי -
אינני יודע אם הובר אפשרי.

חבר הכנסת זוערץ מציע תוספת למרכז תרבות
תורנית. אמרתי שנעשית כאן עבודה טובה, אבל אינני יודע מאין לקחת
את הכסף.

חברת הכנסת דזיאל-נאור, זה לא רק 100 אלף לירות לכיתות משולבות; התקציב שלהם הוא בטקום הנכון בחינוך התיכון, כי זהו חינוך על-יסודי. אלה הם בני 14 ומעלה שמימנו בית-ספר יסודי, והטמלה צריכה לדאוג לא רק לאלה שהולכים לגימנסיות ולכיתות המשך, כי אם גם לישובי עולים. מקבלים חלק רב ממשרד העבודה ומשרד החקלאות, זה חלק מהשכלה כללית.

22 אלף הלירות שמציעים להעביר מהוצאות ארגונינו, זה לא ניתן להיעשות. אי אפשר לעבוד בלי פקידות. אז מאין ניקח את זה? אם אתם אומרים להוסיף 22 אלף לירות לתקציב החינוך התיכוני - אני מסכים, אבל מאין לקחת זאת?

בענין האקדמיות למוסיקה - הבעיה אינה כל כך בעיה תקציבית. זה שייך לתקציב הפיתוח, ותקציב הפיתוח טרם נדון. אולם שוב עומדת השאלה: מאין לקחת את זה - מביטול כיתות במסגרת שניה? לירושלים נתנו, ממסלת ארצות-הברית נתנה גם לאקדמיה בתל-אביב. מחפשים גם מקורות אחרים.

מר י. לוי:
במידה שמדובר על 20% השתתפות בתשלום לגני-ילדים, הדרישה של ישראל משתתפת ביותר מ-20%. שנתון עולה בערך 4 מיליון לירות משנת 1957, קרוב ל-5 מיליון לירות, 20% מזה זה מיליון לירות. המיליון הזה ישנו, למעלה מזה אסור לתבוע. אם משרד הסעד יחליט להעביר את זה למשרד החינוך - טוב; אבל אני מדבר על אוצר המדינה, הוא מקדיש לזה מיליון לירות. יותר מזה איננו יכולים כי אם עומדת השאלה של תמיכות נוספות. ילדי ארבע, מדוע לא גם לגילאי שלוש? לי בכלל יש דעה אחרת. אני חושב שקודם כל צריכים לתמוך בגילאים הגבוהים יותר. אם תעמוד שאלה: גילאי ארבע או 15 - אני בעד גיל 15, כי זה יותר נחוץ למדינה. אילו עמדה עלה: גם זה וגם זה - בוודאי טוב. אני יודע יפה את לבטי ההזדקנות. יש להם בבית ילד בגיל 4, ומה הם לבטיהם כאשר יש להם בבית ילד בגיל 14, בפני איזה בעיות הם עומדים. לפני עשרים שנה, כאשר עמדנו בפני בעיה או גיל 15 או גיל 4, ולא יכלו לפתור את שני הדברים, החלט על גיל 15.

אחת המסלחות של מרכז המורים הודיעה שהיא תילחם על חינוך חובה של 12 שנה.

בחינוך מיוחד, איננו יודעים למה הכניסו 60 אלף לירות. השנה נתנו את המכסימום הנחוץ, פתחנו 75 כיתות חדשות. משרד החינוך חושב שזהו המכסימום המזל, יותר מזה אסור.

אם יוסיפו משהו בחינוך המשלים, טוב, אבל צריכים לקרוא לכל דבר בשמו המפורש. ועדת הכספים לא תוכל להתחמק ממתן תשובה מאין לקחת את הכספים. לא נוכל להצביע אפילו על סעיף אחד שממנו אפשר להפחית משהו. זה אומר שצריכה לבוא תוספת.

בענין החינוך הגופני - הכפלנו השנה את התקציב, עשינו מאמץ גדול כדי להשיג זאת.

בקשר לשני סעיפים - חינוך משלים וספריות בכתי-ספר מוחזקים - אם תמצא בשבילם תוספת לתקציב - נסכים לזה. לגבי כל שאר הדברים, ישנם דברים שאנחנו מתנגדים להם לא עקרונית, אלא מבחינת ראיית המציאות. אנחנו חושבים שהם אינם עומדים בעדיפות ראשונה, על כל פנים לנו אין מאיפה להפחית. יכול להיות שתוך ששה חודשים יתברר לנו שאיזה סעיף לא נוצל, אז ניקח ממנו. לעת עתה איננו יכולים לדעת.

ד"ר א. כצנלברג:
בשכר לימוד מיוחד, עשינו חישוב משוער והגענו למחשבה שאנו זקוקים לסכום של 960 אלף לירות כדי לכלכל את ענין שכר הלימוד המיוחד. אחד כך עשינו חשבון שאנו צריכים עוד 20 אלף לירות כדי לארגון זאת. גם זאת הבטחנו. אם היינו מוחזקים את זה, זה לא היה מופיע בחינוך התיכון. אנו זקוקים לסכום זה, במידה שאדם יכול לעשות חשבון לעתיד.

אני מבין את ההתנגדות לחינוך מיוחד, שאי-אפשר לעשות יותר, וכן גם בחינוך גופני.

י.ש. רוזנברג:

לא אמרנו שאי-אפשר יותר.

מר י. שריד:

אם אני מוריד את שתי הנקודות האלו, נשאר, לפי ההצעה, סכום של 215 אלף לירות. אינני מקבל את הגישה, שלא נבדוק את הצרכים, עד שיהיו לנו סכומים מספיקים בתקציב.

י.ש. רוזנברג:

אם נשאר לנו סכום של 215 אלף לירות - אני מציע להוריד ממינהל ההסברה סכום של 200 אלף לירות, ולבקש להקציב לנו מהיזרבה סכום נוסף של 250 אלף לירות בשביל חינוך חובה לגילאי ארבע. זה לא יפתור לגמרי את השאלה, אבל זה יעזור.

ד. ג. ג.:

אני מציעה שוועדת החינוך כוועדה לא תציע שום דבר בענייני גנים. יש לנו גישה שונה בשטח זה, אנו חושבים שהסכום של מיליון-ורבע לירות העומד לצורך זה לרשות משרד הסעד צריך לעבור למשרד החינוך. סתם תוספת לא תתן לנו שום דבר, במידה שמשרד החינוך יצטרף מטפל בכל השטח הזה. לדעתנו כל העבודה החינוכית צריכה להיות במשרד החינוך.

אינני מקבלת כל הצעה להוריד סכום כלשהו ממינהל ההסברה. לא נוכל להתאחד סביב הצעה זו.

אינני מציעה להחליט עכשיו על איזו תוספת לחינוך גבוה, עד לאחר הדיון בחוק ההשכלה הגבוהה.

אשר לחינוך המשלים - אני בהחלט בעד חינוך משלים, אבל אני בעד מבנה אחר של תמיכה, שתגיעה למקורפח ולזקוק ביותר. סתם להצביע על תוספת בלי לדעת איך זה יאורגן, קשה מאד.

אני מציעה לצרף את חברת הכנסת כפרית לוועדת-המשנה המשותפת עם ועדת הכספים.

היור' ש. פרסיץ:

נשמעו כמה הצעות, ואני חפצה לומר כמה מלים על החינוך המיוחד. הגברת בר, בנוכחות ד"ר אבידור, אמרה שמספר הילדים המופרעים אינו ברור כי אין סטטיסטיקה, אבל החישוב המקובל הוא שבכל הארצות הנורמליות יש בין 5%-7% משרד החינוך מודיע באופן קטיגורי שאין צורך ואין אפשרות לתמוך בהם. ברור שהדבר הזה דורש ליבון ובידור, אבל אין לומר באופן כזה: אי-אפשר.

אעמיד להצבעה את ההצעות לפי הפרוצידורה המקובלת.

ש. כפרית:

אני מודיעה שלא אשתתף בכלל בהצבעה. אינני יכולה להצביע על סעיפים שיש לי מה לומר עליהם. בסעיפים שלא היה עליהם בירור מספיק בוועדת החינוך, אי-אפשר להצביע על תוספת. אם את מציעה תמיכה בספריות, וד"ר אבידור אומר ששמענו את נציגיהם רק פעם אחת - אצביע נגד. יש לי מה לומר בעניין זה, אני בעד הכפלת מספר הספריות, אבל אינני יודעת מה הסכומים הדרושים לכך ואם יש מקורות.

היור' ש. פרסיץ:

בכל זאת אצביע בעניין זה. אם הצעתי, כדי להראות את יחסנו החיובי, להכניס 25 אלף לירות לתקציב הספריות - מה יש פה להתנגד?

אשר לחינוך חובה לגילאי ארבע, היו שתי הצעות: האחת - לחינוך חובה; השנייה - לקבוע הסדר כפי שהוא קיים לגבי חינוך תיכון.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברת הכנסת הקטיין
3 קולות -
4 - נגד

ההצעה לא נתקבלה

בעד שכר לימוד מודרג (הצעת היו"ר)
5 קולות -
2 - נגד
1 - נמנעים

ההצעה נתקבלה

היו"ר ש. פרסיץ: אני מעמידה להצבעה את ההצעה להגדיל את תקציב החינוך המשלים ב-60 אלף לירות.

ה צ ב ע ה

6 קולות - בעד
א י ן - נגד

ההצעה נתקבלה

היו"ר ש. פרסיץ: הוצע להגדיל את התקציב לספריות בנתי-ספר מוזיקלי ב-30 אלף לירות.

ה צ ב ע ה

6 קולות - בעד
1 - נגד
1 - נמנעים

ההצעה נתקבלה

היו"ר ש. פרסיץ: הוצע להכניס לתקציבנו סעיף סמלי לספריות, תמיכה במפעל הספריות הכללי בכל הארץ, 25 אלף לירות, עד שיתקיים דיון.

ה צ ב ע ה

5 קולות - בעד
3 - נגד

ההצעה נתקבלה

היו"ר ש. פרסיץ: הוצע להגדיל את תקציב החינוך הגופני ב-30 אלף לירות.

ח. סגורי-כהן: אני מציע 50 אלף לירות.

ה צ ב ע ה

2 קולות - בעד
2 - נגד
50 אלף לירות

ההצעה לא נתקבלה

4 קולות - בעד
2 - נגד
30 אלף לירות

ההצעה נתקבלה

בחינוך הגבוה, להגדיל את הסעיף ב-100 אלף לירות, בלי לקבוע את החלוקה.

היו"ר ש. פרסיץ:

ה צ ב ע ה

5 קולות	-	בעד
3	-	נגד

ה הצעה בתקבלה

אני מציע להקטין את תקציב מינהל ההסברה ב-200 אלף לירות.

י. רוזנברג:

ה צ ב ע ה

4 קולות	-	בעד
3	-	נגד
1	-	נסמעים

ה הצעה בתקבלה

צמצמתי מהצבעה בסעיף זה כפי אינני בקיאה בכל שטח העבודה הזו ואינני יכולה על כן

היו"ר ש. פרסיץ:

להצביע עליו.

היתה ענין הצעה לבטל את מינהל ההסברה בכלל. אנחנו מאמצים הצעה זו.

א. רוזיאל-נאור:

ה צ ב ע ה

2 קולות	-	בעד
4	-	נגד

ה הצעה לא בתקבלה

(הסתייגות לחברת הכנסת רוזיאל-נאור)

ד. נצר:
ברוב השאלות שלגביהן סיעת מפא"י הצביעה נגד, זה לא היה בשלושה קולות. סיעת מפא"י לא השתתפה, היא הצביעה נגד ההצעות. במידה שהצבעתי, הצבעתי כחברת סיעת מפא"י. אני מודיעה: ברוב השאלות סיעת מפא"י הצביעה נגד לא סתוך יחס שלילי לסעיף או לפעולה, אלא סתוך גישה תקציבית.

היו"ר ש. פרסיץ:
אני מבקשת לקבוע שהיו מספר סעיפים שהצבעה עליהם גם בסיעת מפא"י היתה שונה בהחלט, כך שאי אפשר לחמך שסיעת מפא"י בתוך שכזו התבגדה, אלא נציגי מפא"י.

הישיבה נסתיימה בשעה 13.30.